

Inspraak ombuigingen sector cultuur 24-06-2025 bij gemeenteraad Dordrecht

Beschikbaar : 5 minuten

Woordvoerder: Dick Verheijen, voorzitter Cultureel Platform Dordrecht, een door de gemeente ingesteld platform waarin ruim 25 cultuurorganisaties samenwerken.

Gezien de beperkte beschikbare tijd (5 minuten) zal het onderdeel **1. Het belang van cultuur stad en inwoners** is niet in de woordvoering worden opgenomen maar zal schriftelijk worden verstrekt via de griffie aan u als raadsleden.

Kern is: onze stad kan niet zonder cultuur en heeft ook grote maatschappelijke betekenis. Cultuur is geen sluitpost in subsidiëring die je makkelijk kunt schrappen maar een **investering** met **maatschappelijk en economisch rendement**.

1.Het belang van Cultuur

De culturele sector en haar instellingen werken hard en met liefde aan de stad (en regio), voor haar inwoners en bedrijven, voor het onderwijs en maatschappelijke instellingen, voor positieve energie, met resultaat en met inzet van vele professionals en vrijwilligers. Dat willen we ook blijven doen!

De stad heeft zich geprofileerd als een levendige cultuur- historische parel, met vele monumenten, festivals en een aansprekend cultureel klimaat. En een culturele sector die zich blijft vernieuwen en verbinden, die zich verbindt met andere sectoren in het sociaal domein, gezondheid, wijken, in gebiedsontwikkeling en onderwijs. Cultuur is een belangrijke motor voor de economie (ook binnenstad), draagt bij aan marketing , innovatie en het vestigingsklimaat voor

wonen en werken en een sector die ook de autonomie van kunst en cultuur koestert.

Allemaal passend in de Agenda 2030 en de recent door de raad vastgestelde cultuurnota met belangrijke opgaven rond bereik van doelgroepen, educatie, makers klimaat, talentontwikkeling en met het doel de huidige kracht en het diverse aanbod te behouden en versterken.

Ook de diverse Atlassen van Gemeenten tonen aan dat deze sector van substantieel belang is voor de aantrekkelijkheid en groei van de stad en de ranking van Dordrecht.

Ook voor de economische effecten is de investering in cultuur renderend ; onderzoeken o.a. Boekmanstichting geven aan dat elke €1, - gemiddeld €2,5 oplevert. En er zijn festivals, tentoonstellingen etc. die een veelvoud opleveren.

Het is meer voor de hand liggend om niet langer te denken in “subsiëren als kostenpost maar van investeren in cultuur” met maatschappelijk en economisch rendement!

Minder middelen en minder programma's verminderen niet alleen het bezoek maar dus ook het maatschappelijk en economisch rendement!

Bereik

Wie en in welke mate bereiken we Dordtenaren en /of anderen? In aantallen (2024) ziet u een greep uit de gegevens van een aantal organisaties. Zo'n 475.000 bezoeken . Van basisschoolleerlingen tot mantelzorgers en van makers tot museumbezoekers. En meer dan 1 miljoen aan sites en 23 miljoen views. Imposant en het gaat niet alleen of niet langer gaat om kwantiteit maar ook om de kwaliteit van en de breedte in het gebodene en de doelgroepen die je wil bereiken,

binden aan de stad en de partners met wie je dit wilt realiseren. Het moet wel passen bij de kernkwaliteiten van Dordrecht en vooral niet kopiëren van andere hypes. En daar is nog meer gegevensverzameling voor nodig. Kwaliteit heeft ook te maken met verbinding en inspiratie. Enerzijds binnen de sector bijv. de doorgaande lijn in de muziek van zeer jong, educatief, popcentrale naar landelijke podia en weer in de Dordtse instellingen op diverse podia en festivals. Theater is niet alleen de breedte en kwaliteit van de programmering in Kunstmin maar ook de producties van het Weeshuistheater en bijvoorbeeld Muziektheater Hollands Diep, met meerdere partners. Voorbeelden die eigenlijk gelden voor de nu niet genoemden, net zo actief en vernieuwend bijvoorbeeld Kunstkerk en Pictura. Zeker ook de verbinding met andere sectoren, Sociaal Domein, wijken (het museum de wijk in), binnenstad (ook musea als motor), gezondheid, onderwijs, gebiedsontwikkeling de educatieve programma's vanuit SCE en Bibliotheekaanwet leiden niet alleen in aantal maar vooral ook in een kwalitatieve toevoeging aan onze samenleving. Cultuur verbindt en inspireert en draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, een vitale economie, sociale cohesie en mentaal welzijn

Waardering (recent onderzoek door OCD)

De waardering door de inwoners voor de culturele instellingen komt voor de helft van de instellingen ruim boven de 7 en voor de andere helft een 8 of hoger.

Het cultureel aanbod komt uit op een 7,2(2022 een 7,6) en een ruime meerderheid vindt het aanbod van een goede kwaliteit en keuze- mogelijkheden. Ongeveer de helft beoefent zelf een culturele activiteit, als ontspanning, sociale contacten en creativiteit als motivatie.

Tot slot: de sector cultuur ontkent niet dat er moet worden omgebogen maar pleit voor een zorgvuldige afweging waarin een kosten- baten analyse/effecten scherp in beeld worden gebracht bij de besluitvorming over de begroting. Overigens zijn er ook steden waar cultuur bewust wordt ontzien en andere keuzen worden gemaakt.

De voorstellen:

2. Algemeen beeld: Redelijke combinatie (van kaasschaven en kiezen) met enerzijds een voorstel waarbij de diversiteit in het cultureel veld (grotendeels de BIS) wordt behouden (was ook een pleidooi vanuit de sector) door een algemene eenmalige korting (prijsindex van 3% in 2026) (de kaasschaaf). Dit laat onverlet dat ook 3% ingrijpend is en organisaties daarnaast geconfronteerd worden met stijgende huren en cao-verplichtingen. Anderzijds zijn er de ingrijpende maatregelen voor De Dordtse musea (€830.000 en bedrijfsvoering) en Het Nationaal Onderwijsmuseum op de reservelijst. (De harde keuzes)

Bijkomend aspect van belang voor is het pleidooi vanuit de sector voor een **meer jaren afspraken** voor de financiering van instellingen waardoor ook voor meerdere jaren programmering en bedrijfsvoering kan worden gerealiseerd.

Daarnaast blijkt er nu geen financiële ruimte om **de basisinfrastructuur** te verrijken met andere organisaties, hetgeen dus op deze wijze geen vernieuwing betekent en dus ook nog geen vernieuwende visie op stad en cultuur.

Voorstel: 1) Leg expliciet vast dat meer jaren programmering en financiering voor culturele instellingen de norm wordt met beperkte administratieve regeldruk .

2)Maak ruimte voor vernieuwing in de basisinfrastructuur door toevoeging van extra middelen.

3)Een groot aantal culturele organisaties mist expertise en capaciteit om meer dan tot nu toe financiering van derden (fondsen, bedrijven etc.) te realiseren. Start een project/programma met een projectsubsidie om deze kwaliteit te versterken. De culturele organisaties met expertise kunnen daar ook worden ingezet.

3.Op onderdelen en gevolgen:

De prijsindexmaatregel is pijnlijk maar organisaties zullen waarschijnlijk kunnen overleven (in tegenstelling tot de eerdere suggesties van 10% + de stapeling van andere maatregelen). Er zijn zeker gevolgen die zichtbaar worden in de programmering (en daarmee merkbaar in de stad) en de verkleining van de formaties op diverse functies (met of zonder ontslagen). Ook met directe effect op eigen inkomsten en de mogelijkheden om middelen van derden te verwerven.

Voorstel: Laat de gevolgen van dit voorstel in beeld brengen en besluit, al dan niet aangepast, bij de begroting 2026

Apart genoemd is de **Dordtse Musea Organisatie** met een voorgesteld bedrag van €830.000,-en daarvoor zijn de gevolgen verstekkend, zo zal er in de programmering worden geschrapt(minder zichtbaar in de stad en daarbuiten) en daarmee vermindering van aantrekkelijk vestigingsklimaat, minder dienstverlening, minder activiteiten in relatie met andere domeinen en verminderde openstelling van locaties . Ook zal worden ingeleverd op de inkomsten (minder publiek) en op de werving van (externe)middelen en zal de personeelsreductie onvermijdelijk zijn met (mogelijk) ontslagen.

Voorstel: Laat de gevolgen van dit voorstel door DMO in beeld brengen en besluit, al dan niet aangepast ,bij de begroting 2026

Het **NOM** heeft met dit besluit op de reservelijst nauwelijks toekomst en maakt de gemeente en het NOM afhankelijk van beslissingen elders. Daarmee een verlies en blamage voor de stad. Het NOM is geen reserve maar een volwaardige speler in het culturele veld!

Voorstel: Spreek als raad uw steun uit aan het behoud van het NOM.

Stel vanuit uw (landelijke) netwerken alles in het werk om de rijksoverheid en /of andere overheden maatregelen /besluiten te laten nemen opdat NOM kan worden behouden in Dordrecht en neem zelf een financieel beter besluit.

4.Ongewis en onduidelijk

-Vastgoed en monumenten:

De sector heeft eerder gepleit voor een ontkoppeling/onderscheiden van de subsidies voor cultuur programmering en die voor huisvesting/stenen).

In de voorstellen worden maatregelen rond "Vastgoed" aangekondigd(zoals herziening van tarieven, verduurzaming van gebouwen, clusteren van voorzieningen etc.) . Volstrekt onduidelijk is wat hiervoor de (reken)basis zal zijn (berekende theoretisch marktwaarde ,de boekwaarde of een reële waarde van het vastgoed/monument?!).Komen er aparte(kostendekkende?) tarieven voor culturele/ maatschappelijke instellingen?

Culturele instellingen zorgen voor levendigheid en beheer van monumenten en leg hiertoe de relatie met erfgoedbeleid.

Voorstel: Ontwikkel op korte termijn beleid op terrein van cultuur en erfgoed waarbij erfgoed kan worden behouden, in monumenten die "leven" door cultuur en deze tegen aanvaardbare kosten te

huisvesten. Betrek hierbij vertegenwoordigers van culturele organisaties en het Historisch Platform en mogelijk de vertegenwoordigers vanuit de Binnenstadorganisatie al dan niet in een vorm van Stadsherstel.

-Makers:

In de cultuurnota wordt expliciet aandacht en beleid aangegeven voor een (versterking van) het zogenaamde makers klimaat en talentontwikkeling. Echter in de voorstellen wordt aangegeven om de subsidie voor kunstenaars (makers!) naar een ander loket over te hevelen en mogelijk te schrappen. Dit is niet aanvaardbaar, is onbehoorlijk bestuur en in strijd met uw cultuurbeleid.

Voorstel:

- 1) Handhaaf tenminste dit budget!
- 2) Stel een visie en regeling op voor het makers klimaat (voor **alle** disciplines) en doorbreek de bestaande praktijk van ad hoc subsidiëring
- 3) Maak het meer dan tot nu toe mogelijk dat makers worden betrokken bij de grote gebiedsontwikkelingen en de levendigheid in de stad.

-Productiemiddelen: tot 2026 zijn er middelen beschikbaar om producties in Dordrecht mede te financieren (o.a. Muziektheater Hollands Diep, Weeshuistheater e.a.). In de nu voorliggende voorstellen is geen voorziening opgenomen om dit ook in de komende jaren mogelijk te maken. Met een relatief klein bedrag (€100.000,-) kunnen deze instellingen zich mede dankzij een enorm aantal vrijwilligers redelijk redden en zullen, naar wij verwachten, mooie producties blijven realiseren en niet ten onder gaan.

Voorstel: tref een voorziening voor producties door stedelijke gezelschappen.

Evenementen:

De evenementensector wordt ook stevig gekort, waarbij ook de culturele componenten erin worden aangetast. Dat geldt niet alleen in budget maar ook in de toenemende regeldruk rond vergunningen etc.

Voorstel:

Naast het in beeld brengen van de effecten (sociaal-maatschappelijk en economisch) is een vereenvoudiging van regels, verantwoordingen en procedures een uitdrukkelijke wens, ook vanuit cultuur.

,

Tot slot citeer ik een van de betrokken inwoners van deze stad (92 jaar!) als wijsheid en boodschap aan u:

Cultuur is zuurstof van een ademende, groeiende en verbindende stad.